

OLIJ TA'LIMDA ONA TILI FANINI O'QITISHDA INNOVATSION TEKNOLOGIYALARNI QO'LLASH

Urganch Innovatsion Universiteti o'zbek

tili va adabiyoti fani o'qituvchisi

Abdusharipova Dilorom Xo'sinovna

erkin izlanuvchi

Annotatsiya: Oliy ta'limda ona tili fanini o'qitishda innovatsion texnologiyalarni qo'llash bugungi kunda ta'lim tizimining eng muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ona tili o'qitilishi nafaqat talabalarining til ko'nikmalarini rivojlantirish, balki ularning madaniy merosga bo'lgan hurmatini oshirish, milliy o'zlikni shakllantirishda ham muhim ahamiyatga ega. Innovatsion texnologiyalar esa bu jarayonni yanada samarali, qiziqarli va interaktiv qilish imkonini beradi. Ushbu maqolada Oliy ta'limda ona tili fanini o'qitishda innovatsion texnologiyalarni qo'llash haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: ona tili, innovatsion texnologiyalar, elektron o'quv qo'llanmalar, grammatik qoidalar, multimedia vositalari, interaktiv ta'lim platformalari, animatsiyalar.

Innovatsion texnologiyalarni ona tili fanida qo'llash o'quv jarayonini yanada boyitadi, o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini oshiradi. Masalan, interaktiv taqdimotlar, elektron o'quv qo'llanmalar, audio va video materiallar, virtual laboratoriyalar va simulyatorlar yordamida darslar yanada jonli va tushunarli bo'ladi. Bu texnologiyalar talabalarining diqqatini jamlashga yordam beradi, ular o'z fikrlarini erkin ifoda eta olishadi, matnlarni tahlil qilish va yaratishda faol ishtirok etishadi. Ona tili fanini o'qitishda multimedia vositalaridan foydalanish o'quvchilar uchun yangi

bilimlarni qabul qilishni osonlashtiradi. Masalan, lug'at boyligini oshirish uchun interaktiv o'yinlar, grammatik qoidalarni o'rganishda animatsiyalar va vizual ko'rsatmalar, adabiy asarlarni o'rganishda audio kitoblar va film lavhalaridan foydalanish mumkin. Bunday yondashuv nafaqat o'rganish jarayonini yanada samarali qiladi, balki talabalarni ona tiliga bo'lgan qiziqishini oshiradi.[1]

Internet va raqamli platformalar ona tili fanida innovatsion texnologiyalarni qo'llashda muhim o'rin tutadi. Onlayn resurslar, elektron kutubxonalar, interaktiv testlar va forumlar talabalarga mustaqil o'rganish imkonini beradi. Shuningdek, masofaviy ta'lim vositalari yordamida ona tili darslarini istalgan joydan o'tish mumkin, bu esa ayniqsa pandemiya davrida ta'lim jarayonining uzluksizligini ta'minlashda katta ahamiyat kasb etdi. Darslarda zamonaviy texnologiyalarni qo'llash o'qituvchilarning ishini ham yengillashtiradi. Masalan, dars rejasini tayyorlashda elektron platformalar yordamida turli mavzular bo'yicha materiallar yig'ish, testlar yaratish va baholash jarayonini avtomatlashtirish mumkin. Bu esa o'qituvchilarga ko'proq vaqtni talabalarning individual ehtiyojlariga qaratishga imkon beradi. Innovatsion texnologiyalar yordamida o'quv jarayonini individualizatsiyalash mumkin. Har bir talabaga uning qobiliyatlari va ehtiyojlariga moslashtirilgan materiallar taqdim etilishi ta'lim sifatini oshiradi. Masalan, til o'rganishda talabaning darajasiga qarab murakkablik darajasi o'zgartiriladigan interaktiv dasturlar qo'llanilishi mumkin. Bu esa o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va ularning til ko'nikmalarini tezroq rivojlantirishga yordam beradi.[2]

Ona tili fanida innovatsion texnologiyalarni qo'llash nafaqat til o'rganish jarayonini, balki madaniy-ma'naviy tarbiyani ham yaxshilaydi. Masalan, milliy adabiyotlarni o'rganishda virtual muzeylar, interaktiv xaritalar va boshqa raqamli vositalardan foydalanish talabalarga o'z milliy ildizlarini chuqurroq anglash imkonini beradi. Bu esa milliy g'urur va madaniy merosga hurmatni oshiradi. Shuningdek, innovatsion texnologiyalar yordamida talabalarning ijodiy faoliyatini rag'batlantirish

mumkin. Masalan, bloglar, veb-saytlar yaratish, onlayn jurnallar uchun maqolalar yozish kabi faoliyatlar til ko'nikmalarini amaliyotda qo'llashga xizmat qiladi. Bu esa o'quvchilarda mustaqil fikrlash va o'z fikrini aniq ifoda etish qobiliyatini rivojlantiradi.[3]

Oliy ta'lim muassasalarida ona tili fanini o'qitishda innovatsion texnologiyalarni joriy etishda ba'zi muammolar ham mavjud. Masalan, texnik baza yetishmasligi, o'qituvchilarning yangi texnologiyalarni o'zlashtirishdagi qiyinchiliklari, o'quvchilarning texnologiyalarga bo'lgan tayyorgarlik darajasi kabi omillar ta'lim sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu bois, ta'lim muassasalari va davlat tomonidan innovatsion texnologiyalarni joriy etish uchun zarur shart-sharoitlar yaratish muhimdir. Innovatsion texnologiyalarni ona tili fanida samarali qo'llash uchun o'qituvchilarning malakasini oshirish, yangi pedagogik metodlarni o'rganish va amaliyotga tatbiq etish zarur. Shu bilan birga, o'quv jarayonida texnologiyalarni faqat texnik vosita sifatida emas, balki ta'lim maqsadlariga xizmat qiluvchi vosita sifatida qo'llashga e'tibor qaratish lozim. Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo'llash ta'lim sifatini oshirish, talabalarning bilim va ko'nikmalarini mustahkamlash, ularni zamonaviy jamiyatda muvaffaqiyatli faoliyat yuritishga tayyorlashda muhim ahamiyatga ega. Ona tili fanida bu texnologiyalar milliy madaniyat va tilni saqlash hamda rivojlantirishga xizmat qiladi.[4]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, oliy ta'limda ona tili fanini o'qitishda innovatsion texnologiyalarni joriy etish ta'lim jarayonini yanada samarali, interaktiv va qiziqarli qilish imkonini beradi. Bu esa talabalarning til ko'nikmalarini rivojlantirish, madaniy merosga hurmatni oshirish va ularni zamonaviy jamiyatda muvaffaqiyatli bo'lishga tayyorlashda muhim rol o'ynaydi. Shu bois, ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish va doimiy ravishda takomillashtirib borish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullayeva, M. (2022). Ona tili fanini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalarning roli. Ta'lim va Innovatsiya, 5, 45-52.
2. Islomova, D. (2023). Ona tili va adabiyot darslarida interaktiv metodlardan foydalanish. Oliy ta'limda zamonaviy yondashuvlar, 3, 78-85.
3. Karimov, S. (2021). Innovatsion texnologiyalar yordamida til ko'nikmalarini rivojlantirish. Tilshunoslik va ta'lim, 2, 33-40.
4. Mamatqulov, A. (2020). Ona tili fanida multimedia vositalarining o'рни va ahamiyati. Pedagogika va Psixologiya, 4, 60-67.
5. Nurmatov, B. (2024). Onlayn ta'lim platformalarini ona tili darslarida qo'llash imkoniyatlari. Ta'lim texnologiyalari, 1, 15-23.
6. Qodirova, N. (2023). Oliy ta'limda ona tili fanini o'qitishda interaktiv dars metodlari. Zamonaviy ta'lim, 6, 90-98.
7. Tursunov, E. (2022). Innovatsion texnologiyalar va milliy madaniyatni saqlash masalalari. Madaniyat va Ta'lim, 7, 50-57.
8. Yusupova, L. (2021). Ona tili fanida raqamli resurslardan foydalanish. Til va Ta'lim, 3, 42-49.